

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 20 Czerwca r. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 11 czerwca.

NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, podczas Swojej obecności w mieście *Elizabetgradzie*, dnia 26 maja teraźn. roku, raczył wydać następujący rozkaz dzienny.

CESARZ JEGOMOŚĆ, w dniu dzisiejszym obejrzawszy 3ci odwodowy osiedlony korpus kawalerii łącznie z jego rezerwami, w ogóle zaś: 56 szwadronów, osiedloną 1szą brygadą 4tej dywizji ułanów, w złaczeniu 12stu szwadronów, dwa odwodowe teyże dywizji szwadrony, 3ciej dywizji huzarów 8 szwadronów odwodowych, 5tej ułanów dywizji 4 szwadrony odwodowe, i konney artylleryi rot: NN. 5go, 10go, 17go, 18go, 19go, 20go, 21go, 22go i 25go, ze szczególnem Swoim aadowoleniem raczył znaleźć te woyska w odznaczający się postawie, porządku i urządzeniu; osobliwie zaś, NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, był zadowolony półkami 3ciej dywizji kirysyerów, oraz wyżey wspomnianemi konney artylleryi rotami, doprowadzonemi, we wszystkich względach, do pożądanego stopnia doskonałości:

CESARZ JEGOMOŚĆ, takowy tych woysk stan wyborny przypisując troskliwości, trudom i gorliwości Naczelników, oświadcza zupełne podziękowanie Dowódcy Korpusu, 3go odwodowego osiedlonego korpusu kawalerii, Jenerałowi kawalerii, Hrabie *Wittowi* 1mu, oraz nay wyższe zadozwolenie: Naczelnikowi sztabu korpusu, Jenerał-Porucznikowi *Ekelnowi*, deżurnemu sztabsofficerowi tegoż sztabu, leyb-gwardyi półku ułanów półkownikowi *Butakowowi*, i ober-kwatermistrzowi sztabu ieneralnego, Podpółkownikowi *von Bradke*; w 3ciej dywizji kirysyerów: Naczelnikowi dywizji, Jenerał-Porucznikowi *Kabłukowi* 1mu; brygad dowódcem, jenerał-maiorowi *Baronowi Drizenowi* 2mu i *Grewsowi* 1mu; półkow: orderowego półkowemu dowódcy, półkownikowi *Lingrenowi*; dywizyonow dowódcem, maiorom: *Sagarewowi*, *Smieckiemu* 2mu, *Zonowi* 1mu i *Haginowi*; szwadronów dowódcem: Maiorowi *Bernerowi*; rotmistrzom: *Tutubiewowi*, *Tyzenhauzowi* i *Zonowi* 2mu, Sztab - Rotmistrzowi *Orieszkowowi* i szwadronami dowodzącym: Sztab - Rotmistrzowi *Stepanowemu* i Podporucznikowi *Bernardemu*, półku starodubowskiego: półkowemu dowódcy, Półkownikowi *Pillerowi* 1mu, dywizyonów dowódcem, maiorom: *Holmowi*, *Smieckiemu* 1mu i *Starzyńskiemu*; szwadronów dowódcem, rotmistrzom: *von Drelingowi*, *Manaseynowi* i *Baronowi Engelhardowi* 2mu, sztab - rotmistrzom: *Rege*, *Michniewiczowi* 2mu, *Bielewcowowi* 1mu i *Łosiewowi*; Xiążęcia *Alberta Pruskiego*: półkowemu dowódcy, Półkownikowi *Baronowi Meindorfowi* 2mu; dywizyonów dowódcem, maiorom: *Muntianowowi* i *Mierkułowowi*, oraz Rotmistrzowi *Reszetowowi*, i dowodzącemu dywizyonem, Rotmistrzowi *Silinowi*; szwadronowym dowódcem, rotmistrzom: *Podhorodeckiemu*, *Horodeckiemu* i *Leszczyńskiemu*; dowodzącym szwadronami, sztab - rotmistrzom: *Protopowowi*, *Pietkowiczowi* i *Smaginowi*, oraz Porucznikowi *Szczuckiemu*; nowogrodzkiego, dowódcy półkowemu, Półkownikowi *Baronowi Piller-von Pilszan*; dywizyonów dowódcem, maiorom: *Dicowi* i *Gniedzowskiemu*, oraz rotmistrzom: *Andrejowowi* i *Sztralbornowi*; szwadronów dowódcem, rotmistrzom: *Orłowowi*, *Kucz-*

kowskiemu, *Kriwcowi* i *Erdmanowi*; dowodzącym szwadronami: Rotmistrzowi *Koszulce*, oraz sztab - rotmistrzom: *Ługowskiemu* i *Siergiejewowi*; w 3ciej dywizji ułanów: naczelnikowi dywizji, Jenerał-porucznikowi *Statypinowi* 1mu, dowódcem brygad, Jenerał-maiorom: dowodzącemu dywizją, *Sukowkinowi*, *Berdajewowi* i dowodzącemu brygadą, a zostającemu przy naczelniku 4tej dywizji ułanów, *Markle*; półkow: 1go, półkowemu dowódcy, Półkownikowi *Traskinowi* 2mu; dywizyonów dowódcem: Maiorowi *Szel*, rotmistrzom: *Zawadowskiemu* i *Kielinowskiemu*; dowodzącemu dywizyonem, maiorowi *Mikuckiemu*, szwadronowemu dowódcy, Sztab - Rotmistrzowi *Korolewowi*, oraz porucznikom: *Intelgardowi* i *Wiazmitinowi*; 2go, dowodzącemu półkiem, Podpółkownikowi *Berensowi* 1mu, dywizyonow dowódcem, maiorom: *Kleystowi* i *Linkiewiczowi*, dowodzącemu dywizyonem, Rotmistrzowi *Krasnikowi*; szwadronów dowódcem, rotmistrzom: *Tutubiewowi*, *Andrzejkowiczowi* i *Motilewowi*; dowodzącym szwadronami, rotmistrzom: *Oyrzyńskiemu* i *Koniesce*; sztab - rotmistrzom: *Niekorowi* i *Kiryłowowi*; 3go, półkowemu dowódcy, Półkownikowi *Lachmanowi*; dywizyonów dowódcem: Maiorowi *Jungiersonowi*, rotmistrzom: *Floryanowi*, *Lebiedowowi* i *Domańewskiemu*; dowodzącym szwadronami, rotmistrzom: *Brinszteynowi*, *Berensowowi* 2mu i *Krasnosielskiemu*; sztab - rotmistrzom: *Komarowi* 1mu, *Kuźmińskiemu* i *Rassochowi*, oraz Porucznikowi *Komarowi* 2mu; 4go, półkowemu dowódcy, Półkownikowi *Baronowi Zalcowi* 2mu, dywizyonow dowódcem: Podpółkownikowi *Terpiłowskiemu*, Maiorowi *Wieliczce* i Rotmistrzowi *Mielnikowowi* 1mu; dowodzącym szwadronami, rotmistrzom: *Bukajłowiczowi*, *Ceyzowi* i *Skulimowskiemu*; sztab - rotmistrzom: *Ałandarence*, *Pichelszteynowi* i *Okuliczowi*, tudzież Porucznikowi *Baronowi Imhofowi*; w 1szej brygadzie 4tej dywizji ułanów: dowodzącemu osiedlonymi i odwodowemi tey dywizji szwadronami, Jenerał-maiorowi *Selechowowi* 1mu; w odwodowej brygadzie 3ciej dywizji huzarów: dowodzącemu brygadą, Jenerał-maiorowi *Kizmierowi*; dowodzącym na przegładzie połączonemi półkami: Podpółkownikowi *Wasilkowskiemu* 1mu, i Maiorowi *Kruzemu* 3mu; półkow: Achtyrskiego, dowódcy dywizyonowemu, Maiorowi *Tunebergowi*; szwadronow dowódcem: sztab - rotmistrzom *Łoznickiemu* i *Bożyńskiemu* *Bołce*; *Alexandryjskiego*, dywizyonowemu dowódcy, Rotmistrzowi *Hangeblowowi*; szwadronow dowódcem: Rotmistrzowi *Pokorskiemu* - *Żurawce*, i Sztab - Rotmistrzowi *Wengerowiusowi*; półku Hrabiego *Witgenszteyna*, dywizyonowemu dowódcy Maiorowi *Pijankowiczowi*; szwadronów dowódcem: Rotmistrzowi *Kandidowowi*, i Porucznikowi *Stepanowiczowi*; Xiążęcia *Oranii*, dywizyonowemu dowódcy, Rotmistrzowi *Adamowiczowi*; szwadronów dowódcem: Sztab - Rotmistrzowi *Jankowskiemu*, i Porucznikowi *Szitolowowi*; w odwodowej brygadzie 5tej dywizji ułanów: dowodzącemu brygadą, Jenerał-maiorowi *Stankowiczowi* 1mu; w artylleryi: szczególne zadozwolenie: byłemu naczelnikowi artylleryi 3go odwodowego osiedlonego korpusu kawalerii, a teraźniejszemu naczelnikowi artylleryi osiedlonego korpusu grenadyerów, Jenerał-maiorowi *Herbelowi* 1mu, naczelnikowi artylleryi 3go odwodowego osiedlonego korpusu kawalerii, Jenerał-maiorowi *Bartolomejowi* 2mu; do-

wódcom brygad konney artylleryi, półkownikom: gley brygady i rotę N. 17go, *Kostomarovowi* 2mu; 101 brygady i rotę N. 20go, *Potemkinowi* 2mu, dowodzącemu 11stą brygadą i dowódcy rotę N. 21go, *Frołowi* 4mu; dowódcom rot konney artylleryi kapitanom: rotę N. 5go, *Xiągęciu Diwlet-Kildieiewowi*; N. 10go, *Matwieiewowi*; N. 18go, *Szattetowiczowi*; N. 19go, *Baronowi Wolfowi*; N. 25go, *Makedoncowi*, i dowodzącemu rotą N. 22go, *Sztralbornowi*, oraz wszystkim PP. Sztabs-i-Ober-Officerom woysk pomienionych; a rang niższych woyskowym, którzy się znajdowali w szeregach, **NATYJAŚNIEYSZY CESARZ JEGOMOŚĆ** daruje po dwa ruble, po dwa funty mięsa i po dwie porceje wódki, na każdego.

CESARZ JEGOMOŚĆ, za odznaczający się stan i urządzenie wszystkich woysk, wyżej pomienionych, ze szczególnym zadowoleniem oświadcza serdeczne uznanie i podziękowanie Głównemu naczelnikowi osad woyskowych, zarządzającemu głównym Jego Cesarskiej Mości sztabem woyskowego osiedlenia, Jenerałowi piechoty, Hrabu *Totstemu* 1mu, oraz naczelnikowi sztabu osad woyskowych, Jenerał-Adjutantowi, *Kleinmichelowi*. (R. I.)

KRÓLEWSTWO POLSKIE.
Warszawa dnia 23 czerwca.
SEYM KRÓLEWSTWA POLSKIEGO.

RAPPORT RADY STANU.
(Ciąg dalszy.)

B. Kunzta i Przemysł.

Od ostatniego zdania sprawy w roku 1825, po koniec roku 1823 złożonego, w tym dziale Administracyi Kraiowej, następujący zrobiono postęp, siłą funduszków przez wiekopomney pamięci Poprzednika Waszey Cesarsko-Królewskiej Mości na ten cel wskazanych.

Fundusze te były następujące:

W roku 1824 pobrano ze Skarbu Publicznego na wzniesienie przemysłu w kraju (summę zł. 850,000

W roku 1825 wiekopomney pamięci Cesarz i Król **ALEXANDER**, w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 21 stycznia (2 lutego) 1825, obawić raczył swą wolą, aby, nie tylko w owym roku, ale i w następnych, aż po koniec 1830 roku, Skarb Publiczny wyliczał na ten cel podobne summy, pobrano więc

w roku 1825	850,000
— 1826	850,000
— 1827	850,000
— 1828	850,000

Razem summę zł. 4,250,000

z tego:

Na Administracyą, to jest na opłatę Urzędników i Techników, trudniących się rozkrzewieniem i pielęgnowaniem przemysłu rękodzielniczego w kraju, tudzież ekspedycyą wyrobów tegoż przemysłu za granicę, wydano w miarę szerzenia się działań i na mocy etatów przez Rząd zatwierdzonych

w roku 1824 zł. 33,533	
— 1825 — 45,200	
— 1826 — 56,700	
— 1827 — 63,400	
— 1828 — 62,800	

Razem zł. 261,633

Potrącił sobie Skarb Publiczny za cło należne, inżto od wyrobów, w iakich dozwolono fabrykantom z zagranicy majątkiich wprowadzić do kraju, inżto od materyałów na użytek fabryk sprowadzonych w latach od 1824 do 1828 inclusive summę . . . zł. 939,503

Odracając zatem od ogółu funduszków powyżey wyka-

zanych summę zł. 1,201,736

Pozostało na wzniesienie i zachęcenie przemysłu rękodzielniczego w kraju zł. 3,048,864

Z ogółu tych funduszków przez lata 1824 do 1828 włącznie, wydzielono zapomogi, dla przedsiębiorców znakomitszych zakładów rękodzielniczych; stawiano domy mieszkalne, na pomieszczenie przybywających zza granicy fabrykantów, budowano w osadach fabrycznych folusze, magle, bli-chy, i t. p. zakłady, do przyrządzenia i wykończenia wyrobów potrzebne, udzielano zapomogi i zachęcenia pomnieyszym fabrykantom, osiedlającym się w kraju, zakupywano za granicą wzgrowsze ma-chiny, dla przyswoienia ich za pomocą sprowadzo-nych mechaników przemysłowi krajowemu.

Przechodziłoby zakres niniejszego zdania sprawy poszczególne powyższych wydatków przy-taczanie, z których rachunki corocznie Izbie Oh-rachunkowej są zdane, krótka atoli wzmian-ka o postępie znakomitszych zakładów fabrycz-nych, oraz wykazanie ogółowego postępu wszy-stkich razem fabryk, usprawiedliwi Waszey Ce-sarsko-Królewskiej Mości użycie funduszków, ia-kie na ten cel przeznaczone zostały.

Wyroby z Welny.

Naywięcey zajmowały ciąglą bacność wła-dzy opiekującey się przemysłem. Rękodzielnie te-go rodzaju, wyrabiając materyał surowy, którego dostarcza obficie przemysł rolniczy w kraju, nay-rychley zdołają odpłacić się z ofiar poniesionych ku ich wzniesieniu i rozszerzeniu, choćby narozciągleyszym; wszakże usiłowania Rządu w tey mierze pożądaný odniosły skutek. Fabryka bra-ci *Repphan* w *Kaliszu*, jedna z naydawnieyszych, w ciągu tych lat znaczne poczyniła postępy. Wła-sną zamożnością przedsiębiorców, wzniesiono trzy rozległe gmachy na przędzalnią i appreturę urzą-dzono w nabytym od Rządu młynie o silnym i do-statecznym spadku wody, który ruch machinom nadaie.

Fabryka Pana *Fidler* w *Opatowku*, na któ-rą przed ostatnim Seymem, zaczęto wznosić potrze-bne budowle, w ciągu tych lat otrzymała całą ilo-sć zapewnionego iey w sposobie pożyczki wspar-cia, w summie 180,000 zł. i zupełnie wykończoną została: dwie maszyny parowe, poruszają iey me-chanizm, ma przędzalnią o 10 assortymentach, sto-sowną appreturę i zatrudnia 100 warsztatów do cienkich sukien.

Fabryka P. *Adolfa Harrera* w *Sieradzu*, w ciągu tych lat wielorakim uległa zmianom; zra-zu doprowadzona do kresu, pierwiastkowym kon-traktem zamierzonego, za pomocą wydzieloney przedsiębiorcy w latach 1824 i 1825 pożyczki w summie 150,000 zł. zgorzała. Poźniej odbudowa-na i do pierwotnego stanu z wynagrodzeń asse-kuracyynnych doprowadzona, gdy przez znużane-go nieszczęściami przedsiębiorcy, daley prowadzo-ną bydz nie mogła, Rząd znalazł się w koniecz-ności zupełnego iey nabycia, doliczając do inż da-nych pożyczek summę 180,000 zł., następnie po u-padku *Harrera*, odprzedano ją iego wierzyteliom, którzy, urządziwszy między sobą towarzy-stwo na akcyje, i zaliczone kapitały spłacaia i wnie-sionym kapitałem obiegowym, w summie 600,000, nowy temu zakładowi nadaia popęd.

Fabryka Pana *Neuville* w *Wieluniu*, otrzy-mała w tym przeciągu czasu 15,000 zł. nowej za-pomogi, wszelako, mimo tak szczupły zasilek do-robkiem i własną zamożnością przedsiębiorcy, zna-czne uczyniła postępy; wznioł P. *Neuville* nowy gmach fabryczny i urządził przędzalnią i częśc appretury, nad rzeką *Wartą*, na spadku wody w tym celu od Rządu nabytym.

Przybył nowy zakład fabryczny w *Kaliszu* pod firmą *Pohl et Comp.* Przedsiębiorcy bez za-dney zapomogi z funduszków fabrycznych, iedynie przy pomocy pożyczki budowlowej z kassy miey-skiej wzniesli dwa wielkie dwupiętrowe gmachy, i w nich założyli, oprócz wyrabiania na własnych warsztatach, hurtowy handel sukien do *Chin* prze-znaczonych.

W mieście Zgierzu Województwa Mazowieckiego, powstał nowy zakład P. Wilhelma *Zacheret*, któremu wydzielono zapomogi 60,000 zł. Zakład ten równo z innemi przyczynił się znakomicie do przyswojenia temu miastu, i przyległym osadom fabrycznym *Ozarkowa*, *Alexandrowa* i *Konstantynowa*, i handlu zagranicznego suknaem, i odhytu na wewnętrzną konsumpcyą krajową. Ten odhyt, któremu handel ustawiczny ruch nadał, sprawił, iż te osady Województwa Mazowieckiego zakwitły i w tym przeciągu czasu, do znaczney wzniosły się pomyślności, w czem miasto *Zgierz* niewątpliwie pierwsze zajmuje miejsce.

Osada fabryczna *Tomaszów*, starunkiem właściciela, wzniesiona w tych latach, nietylko co do zwiększenia się w niej ludności fabryczney, ale i co do zakładów główniejszych znaczny uczyniła postęp.

W *Rawie* założyli Bracia *Gröhe* przedział na spadku wody, na którą im 72,000 zł. zapomogi udzielono.

Zakład fabryczny cienkich sukien P. *Langge* w *Przedborzu* w Województwie Sandomierskiem, zmienił w tych latach właściciela, a pod nową firmą *Hamann et Comp.* otrzymawszy w miarę zaprowadzonych ulepszeń zapomogę w summie zł. 100,000, mieści się w rzędzie pierwszych fabryk w kraju.

W roku 1827 spłonęła ogniem w *Warszawie* najznakomitsza fabryka sukien, przez Rząd założona, a P. *Samuelowi Fränkel* odprzedana, nowym kontraktem na dniu 27 października tego samego roku zawartym, który zyskał Najwyższe Waszcy Cesarzsko-Królewskiej Mości zatwierdzenie, niosąc ulgę dotkniętemu tą klęską przedsiębiorcy, wydzielaniem mu nowej zapomogi, w summie zł. 216,074, i umorzeniem summy, należytości skarbowey za kupno pierwiastkowe, iakiey Assekuracye Towarzystw Ognioowych pokryć nie zdołały, zawarowano: wzniesienie nowej rękodzielni, 1,500,000 wartuiącey, która z końcem roku 1830 ma być w ruch wprowadzona. P. *Samuel Fraenkel*, założywszy tymczasową na gruzach pogorzałego zakładu fabrykę w *Warszawie*, nabył od Rządu dobra *Szumlin* w Województwie Płockiem, w których zakłada rękodzielnię stosownie do przyjątego obowiązku.

Fabrykę rządową kobierców w *Warszawie* sprzedano P. *Janowi Geisner* za sumę cały koszt wyłożony pokrywającą i kaucyą zabezpieczoną. Zakład ten, który korzystając z wełny ordynaryyney krajowej, dostarcza szczegółu, dogadującego potrzebie ostrego klimatu, rozszerza się i pomnaża nowym równie użytecznym wyrobem kołder, bay, der, włóczki, i różnych tkanin wełnianych.

Miano ciąglą baczność na wolę Waszcy Cesarzsko-Królewskiej Mości, objawioną w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 5 (17) stycznia 1826 roku, ażeby w Województwach na prawym brzegu *Wisły* położonych, ożywiać taki sam przemysł rękodzielniczy, iaki się po lewym brzegu tej rzeki zaszczeplił; liczne trudności stawały temu na przeszkodzie; wszelako, mimo, że wskazane tą wolą Waszcy Cesarzsko-Królewskiej Mości, na ten cel zwroty udzielanych fabrykantom pożyczek dla ważniejszych wydatków, nie mogły być, i dotąd nie są, przez Skarb ustąpione, starano się z funduszów na początku wzmiankowanych, łożyć na wzniesienie fabryk w Województwach Płockiem i Augustowskiem. Obrano na ten cel miasta z Stolicą połączone naydogodniey, i nad rzeką spławną *Naręw* położone. Zakłady w *Puttusku*, *Ostróźnie* i *Łomży* kosztowały dotąd 468,400 zł.; są to przecież dopiero zawłzki starownego pielegnowania wymagające, które czas, nawyknięcie, wytrwałość, ustalić zdołają.

Do Województwa Lubelskiego trudniej było zachęcić wędrującą klasę mniejszych fabrykantów, od strony Xięstwa Poznańskiego do kraju przybywających; odstręczała ich od tego zbyt odległość, i ten wielki między już zakrzewionemi fabrykami przedział. Jest więc staraniem

Rządu, osiedlić tam iakiego znakomitego przedsiębiorcę, któryby już istniejące oddawna zawłzki fabryk sukiennych w tej części kraju ożywił; i stosowny na ten cel kapitał leży w pogotowiu.

Ten jest główniejszy obrót funduszów wydanych na wzniesienie lub zachęcenie tego rodzaju znakomitszych fabryk w kraju, nie wyszczególniają się tu wszakże rozliczne wydatki, iakie poczyniono na budowę domów, dla pomieszczenia przybywających fabrykantów zza granicy, na urządzenie foluszów, farbierni i t. p., do ulepszenia tej gałęzi przemysłu rękodzielniczego potrzebnych zakładów.

Ogólny postęp, iaki co do wyrobów wełnianych, w latach niniejszym zdaniem sprawy objętych wykazać można, jest następujący:

W roku 1823 było warsztatów do wyrobów wełnianych w całym kraju 5400, które wyrobiły sukna i innych wyrobów łokci 3,700,000.

W roku 1828 naliczono warsztatów 5213, na których wyrobiono sukna i innych wyrobów wełnianych łokci 7,286,574, a zatem do roku 1828 przybyło 1813 warsztatów i wyrobów łokci 3,586,574.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

FRANCYA.

Paryż dnia 8 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej).

List z *Tunetu* pod d. 2 b. m. wyraża: „Listy z *Tunetu* pod d. 21 maja donoszą o przybyciu eskadry Sardyńskiej przed port tameczny po 24ro-dniowej żegludze; zdaje się, iż samo pokazanie się iey ułatwiło zatargi między tameczną Reien-cyą a Dworem Sardyńskim. Bryg *Toskański*, który d. 21 maja wypłynął z *Bona*, a dnia 27 tegoż miesiąca przybył do *Livorny*, donosi, iż podczas oddalenia się iego z *Bona* panowała tam zupełna spokojność, i ledwo mówiono o wyprawie Francuskiej; przy wejściu do portu wysypano tylko baterią na 18 dział. Stojąca w tutejszey przystani fregata turecka obchodziła wczoraj zakończenie świąt *Bayramu*, z właściwą wszystkim obrzędem religijnym tureckim okazałością. Piękne dywany pokrywały fregatę przez cały dzień, a wystrzały działowe oznaczały główne podziały tej uroczystości. *Tahir* Basza nie chciał żadnym sposobem przyjąć straży kwarantannowej na swój okręt. Władza portowa wysłała statek z tą strażą, aby ciągle krążył około fregaty tureckiej.”

Dziennik *Postaniec* Izb umieścił co następuje: — „Według najswieższych doniesień z Egiptu, Vice-Król jest bardzo chory. Wielkie uzbierania okrętów w *Stambule* czynią domysł, iż w przypadku śmierci Vice-Króla, Porta chce przywrócić Egipt pod swą bezpośrednią władzę. Lecz *Ibrahim* Basza, który już od dawna wspólnie z oycem swoim zajmuje się sprawami krajowemi, byłby temu zapewne przeciwny. Trudni się on ciągle urządzeniem wojska i floty; teraz jest na flocie, i każe iey czynić obroty morskie według systemu taktyki europejskiej. Nie można wiedzieć, czyli ćwiczenia floty, i zbieranie wojska przy brzegu, pochodzą z obawy uderzenia ze strony Porty, lub z zamysłu zdobycia krajów Trypolitańskiego i Tunetańskiego, gdyż narady Pannów *Huder*, *Mimaut* i *Langsdorf* z Vice-Królem nie przywiodły jeszcze do ostatecznego układu. Osoby znające dokładnie stan Egiptu, mniemają, iż w razie śmierci Vice-Króla, Porta starać się będzie podburzyć część ludności przeciw *Ibrahimowi*, i naprzeciw niego postawić synowca iego Xiążęcia *Abdallah*, wnuka Vice-Króla, a syna *Izmaila*, który poległ przy zdobyciu *Sennaar*. Xiążę ten posiada wielką przychylnosć, zwłaszcza u Arabów, gdy tym czasem *Ibrahimowi* sprzyjaia Turcy, Koptowie i Europejczycowie; mianując zatem Porta *Abdallaha* Baszą Egiptu, wzniesiłaby wojnę domową. *Ibrahim* otrzymałby wtedy od Porty Baszostwo Arabii, gdzie już prowadził zwycięzką wojnę z *Wehabitami*.”

— Dnia 9 —

Dziennik *Universel* pisze: „Nie podpada wątpliwości, iż Xiążę *Nassaurski Fryderyk* podał się

(3)

na listę kandydatów do tronu Greckiego; lecz zdaje się także, iż Xiążę, względem którego wyboru zgadza się już Mocarstwo, nie jest wcale w liczbie tych, których Dzienniki krajowe i zagraniczne wymieniały."

Xiążę Fryderyk *Schwarzenberg*, najstarszy syn znanego wodza, Major w służbie Austriackiej, przybył do tutejszej stolicy. Zamysła on odbyć, jako ochotnik, kampanię Algierską, i dla tego dziś wyjeżdża do *Tulonu*.

— Dnia 11 —

Odebrano tu przez telegraf wiadomość z *Tulonu* pod dniem 8 czerwca, iż korweta *Capricieuse*, która tam zawinęła, oddaliła się dnia 2 b. m. z zatoki *Palma*, a wtedy przeciwne wiatry zatrzymywały tam flotę naszą, która jednak znajdowała się w dobrym porządku.

Do *Endoume* niedaleko *Marsylii* zawinęła dnia 6 b. m. z *Malty* korweta angielska *Wasp* po 13-tonniowej żegludze. Donosi ona, iż na kilka dni przed iey wypłynieniem z *Malty*, przybył tam Admirał Angielski, i wydał rozkaz postania do *Algieru* 6 okrętów liniowych z kilku fregatami i korwetami, które niezwłocznie wyszły pod żagle, a okręt Admiralski pozostał w *Malcie*.

Dziennik *Globe* donosi za rzecz niewątpliwą, iż przed kilku dniami Monarcha nasz, otrzymał list od Króla Jmci Hiszpańskiego z oświadczeniem, iż wszystkie porty wschodnie i południowe półwyspu oddaje pod rozporządzenie Francji przez cały czas wyprawy przeciw *Algierowi*.

Doktor *Pariset*, wrócił w tych dniach z podróży swojej, odbytej do Egiptu i Syrii, w celu uważania morowej zarazy. (Kor. W.)

ANGLIA.

Londyn dnia 10 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej.)

Gazeta *Times* pisze o odebraniu z *Paryża* listów prywatnych, iż rząd Francuzki otrzymał już wiadomość o przybyciu wyprawy przed *Algier*, lecz z pewnych powodów jeszcze iey nie ogłosił. Dodać oraz, iż Algierczycy strzegący brzegów pozabijali okrutnie ludzi z obu statków wojennych francuzkich, które się rozbiły przed *Algierem*. Głowy tych nieszczęśliwych Francuzów noszono w tryumfie po mieście, gdzie wypadek ten sprawił wielką radość.

Xiążę Pruski Fryderyk przybył z *Düsseldorfu* do tutejszej stolicy, i wczoraj był na obiedzie u Posła Austriackiego.

— Dnia 11 —

Gazeta *Sun* pisze: „Szalupa wojenna angielska popłynęła do *Oran*, chcąc wziąć Konsula narodu swego; lecz nie została wpuszczoną. W skutku czego, iak słyhać, eskadra angielska uda się do *Algieru*, aby przy użyciu siły Konsul Angielski oddalił się i wsiadł na okręt."

W gazecie *Goniec* czytamy: „Listy prywatne ze *Stambułu* donoszą, iż z powodu wyprawy do *Algieru* zachodzą nieporozumienia między Posłem Francuzkim i Reis-Effendim, i słyhać, że Posel ten ma udać się w szczególnym zleceniu do Egiptu."

Lordowie *Grey* i *Holland* oraz Margrabia *Landsdowne* wspólnie z kilku członkami Parlamentu, wpływ mającemi, zamyslała radzić Hrabieciu *Capodistrias*, aby reprezentanci greccy wskazali Pełnomocnikom Dworów sprzymierzonych osobę, którą sobie życzą mieć na czele rządu Greckiego, tudzież granice, iakie dla niepodległości i bezpieczeństwa kraju za potrzebne uważają.

List z *Korfu* donosi, iż w różnych miejscach zaczęły się znowu kroki nieprzyjacielskie między Grekami i Turkami, a mianowicie na wyspie *Kandyi* i w *Akarnanii*. Zda się, iż Turcy nie myślą ustąpić z *Atyki*.

— Dnia 12 —

Według *Dziennika Dworskiego*, nie Xiążę *Wellington*, lecz Xiążę *Klarencey* wezwał Xięcia *Cambridge*, aby przybył do Anglii. Uczynił to zaś z powodu, aby Xiążę *Cambridge* jeszcze raz widział Króla Jmci, Brata swego. Tak więc nie pochodzi to z przyczyny politycznej.

Głoszą, iż Rząd nasz zawarł traktat z Turcją, warujący iey posiadłości w trzech częściach świata. (Kor. W.)

NIEMOY.

Od brzegów *Menu* 12 czerwca.

Król Jmci Bawarski wrócił dnia 9 b. m. ze Włoch do *Monachium*, w pożądanym stanie zdrowia. Tegoż dnia przybył tam Jenerał Major *Heidegger* po długiej niebytności, w czasie której uczynił bohaterские usługi dla narodu Greckiego. (G. W.)

HISZPANIA.

Madryt dnia 31 maja.

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

Król codziennie prawie sam przewodniczy na radzie ministrów. Głoszą, iż będzie koronowanym d. 14 października to jest w rocznicę swoich urodzin. Obrząd ten odbyć się ma w *Toledo*.

Wychodzący we Francji dziennik, *Quotidienne* (*Gazeta Codzienna*) tu zakazany został.

W *Arragonii* nowy odkryto spisak. W skutku takowego skazano na śmierć ośm osób, czterech na wygnanie, a wiele innych na galery.

PORTUGALIA.

Lizbona dnia 23 maja.

(z Gazety Warszawskiej.)

Listy z *Algarbii* donoszą, iż 14ty półk liniowy w *Tahira*, mieście stołecznem tej prowincyi, zbuntował się z okrzykiem; *Niech żyje Królowa Donna Marya!* Gdy żołd zaległy zda się być główną przyczyną tego powstania, rząd więc posłał iak najszybciej pieniądze do *Tahira*, aby za pomocą wypłaty przywieść wojsko do posuszenia. W *Valencia* zbuntował się także oddział 80 ludzi, a wyszedłszy z bronią i bagażami połączył się z konstytucjonistami, którzy od niejakiego czasu ukrywają się w górach *Tafo* na granicy *Galicii*.

WŁOCHY.

Liwna 4 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej.)

Otrzymał listy kupieckie z brzegów Afrykańskich. Rząd Algierski nie tylko miał dokładną wiadomość o przygotowaniu floty francuzkiej, i mając nastąpić iey wypłynieniu, ale nawet starał się ubezpieczyć przeciw wszelkiemu iey działaniu. Gdy przez blokadę każdy bezpośredni związek z portem jest przerwany, zwołano więc ładem z głębi kraju wszelkie potrzeby wojenne; między niemi mają się także znajdować skrzynie z racami kongrewskimi, które mają być rozdzielone wojsku, strzegącemu miejsc najebardziej zagrożonych. Przeciwnie zaś od brzegów usunięto bytło i wszystko z ruchomości, co by tylko przydatnem być mogło armii, która na ląd wysiadzie. Wszyscy mężczyźni zdolni do boju od lat 17 do 50 zostali powołani do broni, a ci, którym brakuje strzelby, dostają dzidy, halabardy i t. d. Spokojność Dea i zachowanie zwykłego trybu w postępowaniu Rządu, czynią domysł, iż Dey spodziewa się pomocy iakiegoś Mocarstwa w czasie potrzeby. Wstaie on o wschodzie słońca, przebiega oboz, i odbywa ćwiczenia z wojskiem. W dary i przyrzeczenia jest bardzo hojny, a co wieczor zwiędza brzegi i troskliwie ogląda warownie i baterye.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.

Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK